

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. maj 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Thomas Rasmussen
Sagsnr.: 2014-0030-2121
Dok.: 1129858

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 820 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. april 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Karen Hækkerup

/

Lise Bitsch

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 820 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, hvordan ministeren mener, man bedst kan løse den udfordring, at mange forsvarere i et stort sagskompleks medfører, at sagsbehandlingstiden trækker ud, fordi det er svært at få alle kalendere til at gå op, når der skal sættes en dato for et retsmøde?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Retsplejeloven indeholder en række bestemmelser, som skal sikre, at straffesager behandles med den fornødne hurtighed. Det fremgår også af artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), at enhver har ret til en rettergang ”inden en rimelig frist”.

Eksempelvis fremgår det af retsplejelovens § 843 a, stk. 1, at retten skal fremme enhver sag med den hurtighed, som dens beskaffenhed kræver og tillader. Retten skal således bl.a. i forbindelse med hovedforhandlingens berømmelse sørge for, at enhver sag fremmes hurtigst muligt.

Efter retsplejelovens § 843 a, stk. 2, påhviler det endvidere anklagemyndigheden og forsvareren at tilrettelægge deres virke på en sådan måde, at sagen kan gennemføres inden rimelig tid. Efter bestemmelsens forarbejder indebærer denne pligt bl.a., at en forsvarer, der af en sigtet eller tiltalt anmodes om at påtage sig forsvaret, må overveje, om de andre sager, som han eller hun er engageret i, medfører, at den pågældende ikke vil kunne medvirke til sagens gennemførelse inden rimelig tid, og at den pågældende i givet fald undlader at påtage sig sagen.

Som et andet eksempel kan nævnes retsplejelovens § 843 b om forhåndsberømmelse af hovedforhandlingen, dvs. at sagen berømmes i retten, inden anklageskriftet foreligger. Forhåndsberømmelse kan f.eks. anvendes i større sager med flere tiltalte og forsvarere, så retsmøderne i sagen kan fastlægges tidligst muligt og ikke behøver at afvente, at der bliver rejst tiltale i sagen. På den måde kan planlægning af hovedforhandlingen og håndtering af eventuelle ”kalenderproblemer” i større sager ske tidligt i sagsforløbet.

Jeg vil understrege, at politiet og anklagemyndigheden i de senere år i samarbejde med retsvæsenets andre aktører har haft styrket fokus på den samlede straffesagskæde, herunder hurtigere behandling af straffesager, som indbringes for domstole-

ne. Anklagemyndigheden er i den forbindelse meget opmærksom på at anvende muligheden for forhåndsberømmelse i straffesager, hvor det er relevant. Jeg kan tilføje, at Domstolsstyrelsens arbejdsgruppe om hurtigere behandling af straffesager, der indbringes for retten (med deltagelse af domstolene, anklagemyndigheden og forsvarerne), i sin rapport fra juli 2013 bl.a. peger på, at forhåndsberømmelse bør anvendes i videst muligt omfang.

2. Som udgangspunkt har en sigtet/tiltalt i en straffesag ret til frit at vælge sin forsvarer, jf. retsplejelovens § 730, stk. 1, samt EMRK artikel 6, stk. 3, litra c.

Der kan imidlertid opstå situationer, hvor den sigtedes/tiltaltes valg af en bestemt forsvarer vil medføre, at sagen forsinkes, fordi forsvareren f.eks. på grund af travlhed ikke har tid til at medvirke ved sagens behandling i retten. Det er Rigsadvokatens indtryk, at dette problem er oftest forekommende i større straffesager, der er berømmet til hovedhandling over flere dage eller med flere tiltalte, men problemet er dog heller ikke ukendt i mindre sager.

Retten kan nægte at beskikke den forsvarer, som den sigtede/tiltalt ønsker, hvis beskikkelse af den pågældende forsvarer vil medføre en forsinkelse af betydning for sagens fremme, ligesom retten med samme begrundelse kan tilbagekalde en allerede meddelt beskikkelse, jf. retsplejelovens §§ 733, stk. 2, og 736, stk. 2. Bestemmelsen indebærer ikke, at det frie forsvarervalg er ophævet, men at valget undergives den begrænsning, at valget af forsvarer må ske blandt de forsvarere, som har tid til at udføre forsvareropgaven.

Det beror på rettens konkrete vurdering i hvert enkelt tilfælde, om bestemmelsen bør anvendes. Der må foretages en afvejning af på den ene side hensynet til den sigtedes/tiltaltes interesse i frit at kunne vælge sin forsvarer og på den anden side hensynet til den pågældendes og eventuelle medsigtedes/medtiltaltes krav på en afslutning inden for rimelig tid. Der lægges i praksis bl.a. vægt på oplysningerne om straffesagens karakter, det tidsmæssige forløb af sagen, årsagen til en eventuel forsinkelse samt oplysninger om, hvornår sagen kan forventes afgjort, såfremt den ønskede forsvarer bliver beskikket. Det vil også indgå i vurderingen, om forsvareren kan møde på andre passende tidspunkter, eventuelt tidspunkter inden det tidspunkt, som foreslås af retten.

Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at det ikke på forhånd kan angives præcist, hvornår der vil foreligge en forsinkelse, der gør, at beskikkelsen af den ønskede forsvarer kan afslås eller tilbagekaldes. En forsinkelse af hovedforhandlingen på 2-3 måneder i forhold til det tidspunkt, som er foreslået af

retten, må dog efter forarbejderne som udgangspunkt anses som en betydelig forsinkelse i almindelige sager om straffelovsovertrædelser mv. I sager, hvor der gælder særlige sagsbehandlingsfrister, f.eks. voldssager, vil også en kortere forsinkelse kunne føre til beskikkelse af en anden forsvarer. Der skal normalt mere til for at anvende bestemmelsen, hvis f.eks. den samme advokat har medvirket under et langvarigt efterforskningsforløb i en større økonomisk sag.

Anklagemyndigheden er meget opmærksom på disse regler i retsplejeloven om mulighed for at nægte beskikkelse af forsvarer, som vil føre til en forsinkelse af sagen, og rejser spørgsmålet over for domstolene, når der vurderes at være grundlag for det i den enkelte straffesag. Som det fremgår ovenfor, beror det på rettens konkrete vurdering af den enkelte sag, herunder sagsforløbet i sagen, om der er grundlag for at anvende de nævnte bestemmelser i retsplejeloven.

3. Afslutningsvis kan det endvidere nævnes, at det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik, og at advokaten herunder skal udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienternes tarv tilsiger, ligesom sagerne skal fremmes med fornøden hurtighed.

I tilknytning hertil følger det af de advokatetiske regler (vedtaget af Advokatrådet), at en advokat ikke må påtage sig en sag, hvis den ikke kan behandles tilstrækkeligt hurtigt, jf. punkt 8.3 i regelsættet. Bestemmelsen indebærer, at en advokat skal vurdere, om advokaten kan behandle sagen med tilstrækkelig hurtighed, inden han eller hun påtager sig arbejdet med en sag.”

2. Jeg kan henholde mig til det, som Rigsadvokaten har anført.

Jeg har endvidere noteret mig Rigsadvokatens oplysning om, at anklagemyndigheden er meget opmærksom på reglerne i retsplejeloven om mulighed for at nægte beskikkelse af forsvarer, som vil føre til en forsinkelse af sagen, og at anklagemyndigheden rejser spørgsmålet over for domstolene, når der vurderes at være grundlag for det i den enkelte straffesag.

Jeg har tillige noteret mig oplysningen om, at politiet og anklagemyndigheden i de senere år i samarbejde med retsvæsenets øvrige aktører har haft et styrket fokus på den samlede straffesagskæde, herunder hurtigere behandling af straffesager, som indbringes for domstolene, og at anklagemyndigheden i den forbindelse er meget opmærksom på at anvende muligheden for forhåndsberømmelse i straffesager, hvor det er relevant.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der i april 2014 blev iværksat et tværgående projekt med deltagelse af Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Rigspolitiet, der i første omgang har til formål at indsamle data om årsagerne til, at retsmøder og hovedforhandlinger ikke gennemføres som planlagt ved berømmelsen, og hvornår omberømmelse eller udsættelse sker. De indsamlede data skal efterfølgende anvendes til at definere konkrete initiativer, som kan sikre, at retsmøder og hovedforhandlinger i højere grad gennemføres som planlagt.